

Inspraakreactie Omgevingsverordening

Commissie Omgevingsvisie, 23 februari 2022

Nicolette Buiten, namens Utrechts Landschap, Natuurmonumenten, Natuur en Milieufederatie Utrecht, Landschap Erfgoed Utrecht

Mijn naam is Nicolette Buiten, ik ben werkzaam voor Utrechts Landschap. Ik spreek vanavond in namens vier organisaties. Naast Utrechts Landschap zijn dat de Natuur en Milieufederatie Utrecht, Natuurmonumenten en Landschap Erfgoed Utrecht.

Wij hebben geconstateerd dat er naar aanleiding van onze zienswijze op de Ontwerp-Omgevingsverordening veel tekstuele aanpassingen zijn doorgevoerd in met name de toelichting van de verordening. Hier zijn we uiteraard blij mee, het neemt veel onduidelijkheden weg.

Wel is er een groot pijnpunt in de Omgevingsverordening waar we uw aandacht voor vragen. Het betreft het ontbreken van een duidelijk 'nee, tenzij'-regime. Op papier lijkt het alsof er invulling wordt gegeven aan dit regime: 'nee, tenzij' is benoemd: er mag geen aantasting van het Natuurnetwerk Nederland (NNN) plaatsvinden, tenzij het gaat om ontwikkelingen van groot openbaar belang. Maar in de Omgevingsverordening worden via de meerwaardebenadering ook andere uitzonderingen mogelijk gemaakt. Dit is zeer onwenselijk. Het behoud van natuur is immers ook een groot openbaar belang. Dat belang is groter dan ooit, omdat er steeds meer behoefte is aan groen, aan natuur, aan een gezonde leefomgeving, aan klimaatbuffers, aan koelte, aan recreatiemogelijkheden, overgangsgebieden, etc. Uit de laatste voortgangsrapportage Natuur van november 2021 blijkt dat er in Utrecht tot 2027 nog 2.319 ha NNN moet bijkomen. Dat is een lastige klus. Die nog lastiger wordt, wanneer de Omgevingsverordening ondertussen ruimte biedt om bestaande NNN-gebieden te ontwikkelen tot iets anders dan natuur. En die ruimte wordt genomen: er zijn plannen genoeg, de druk op de ruimte is groot. En de meerwaardebenadering nodigt daartoe uit zonder dat nut en noodzaak van het plan op die locatie wordt beschouwd. 'Nee, tenzij' wordt 'ja, mits'.

In zo'n benadering verliest natuur het al snel van economische belangen. Kwaliteit, robuustheid en samenhang van het NNN blijken dan rekkelijke begrippen. Als Utrecht de mooie natuur echt wil behouden en haar ambities van een afgerond NNN wil realiseren, kun je alleen bij hoge uitzondering – en als het echt niet anders kan - aantasting van natuur toestaan. Terug naar het echte 'nee, tenzij' dus. Zoals bijvoorbeeld Zeeland dat doet: daar bestaat in de Verordening alleen een uitzondering voor aantasting van het NNN als het gaat om ontwikkelingen van groot openbaar belang, waarvoor geen alternatieven bestaan. De Utrechtse natuur verdient die bescherming ook! Wij roepen u daarom op de meerwaardebenadering te schrappen uit de Verordening en alleen uitzonderingen mogelijk te maken voor groot openbaar belang, of kleinschalige uitbreidingen van bestaande functies binnen het NNN. Wij hebben daarvoor een tekstvoorstel gemaakt, dat u inmiddels waarschijnlijk ontvangen heeft.

Een duidelijk beleid voorkomt bovendien jarenlange onzekerheid. Discussie over wat wel en niet is toegestaan betekent ook onzekerheid voor initiatiefnemers. Met duidelijk beleid worden lange ruimtelijke procedures voorkomen en het draagvlak voor wat wel wordt toegestaan in het NNN zal stijgen. Zo blijft Utrecht prettig om in te wonen, werken en recreëren.

Tot slot wil ik nog een ander onderwerp onder uw aandacht brengen: het betreft het delegatiebesluit dat u op 9 maart bespreekt. Daarin wordt onder andere voorgesteld dat GS de begrenzing van het weidevogelkerngebied kunnen wijzigen. Wij vragen u om dit uit het delegatiebesluit te verwijderen. Het gaat slecht met de weidevogels in Nederland. Ondanks dat, worden weidevogelgebieden minder beschermd in de Verordening dan het NNN. Wij vinden dat die bescherming niet nóg verder moet worden afgezwakt door dit voorgestelde delegatiebesluit. Verkleining of herbegrenzing van weidevogelkerngebied is een onderwerp waarover PS moeten blijven beslissen!

Hetzelfde geldt voor kleine landschapselementen: voorgesteld wordt dat GS de aanwijzing van een klein landschapselement kunnen opheffen. Deze elementen zijn aangewezen in de Omgevingsverordening, omdat deze van hoge landschappelijke en cultuurhistorische en natuurwaarde zijn en niet voldoen om als bos te worden gedefinieerd (bijv. qua oppervlakte). Kleine landschapselementen zijn heel belangrijk voor de groenblauwe dooradering van de provincie, maar ook voor de recreatieve beleving van het landschap. Wij vragen u om ook deze bevoegdheid niet te delegeren naar GS, maar als PS daarover te blijven besluiten.

Hartelijk dank voor uw aandacht.